

Ekonomisk briefing om Mali

- Sammanfattning
- Introduktion
- Utrikeshandel
- Sektorsanalys
- Statsfinanser
- Affärsklimat

SAMMANFATTNING: Guldgruvor, politisk lugn, och bistånd driver ekonomin

- Mali har haft en årlig tillväxt på 5 % över den senaste femårsperioden. Tillväxten drivs i huvudsak av guldsektor och infrastruktursprojekt. Samtidigt är det ett av världens fattigaste länder, där medelinkomsten är 580 US dollar per år.
- Effekten av den ekonomiska krisen har precis som i flera andra afrikanska länder inte ännu drabbat Mali nämnvärt, men risk finns för bakslag under 2010-2011.
- Landets naturtillgångar (guld, bomull, bauxit och jordbruk) och pågående infrastrukturprojekt öppnar för affärsmöjligheter för företag inom gruv- och byggsektorn.
- Ett lugnt politiskt land, men där Al-Qaida Maghreb stör i norr.

INTRODUKTION: Beroendet av utländskt kapital

Salif Keitas röst sprakar i många av högtalarna i flera av de ringa 180 000 bilar som finns i Mali. Denna musiker med kungliga rötter sjunger om sitt hemland Mali, om drömmar, om människorna och om solidariteten som finns i det enorma ökentäckta landet med sina 13 miljoner invånare. Tillsammans med den blinda musikduon *Mariam & Amadou* är Keita en av Malis och Västafrikas främsta musikexportsuccéer. Dessa artister har dock sina bolag i Frankrike, men en del av inkomsterna återinvesteras i landet. Mali är ett av Västafrikas fattigaste länder och extremt beroende av investeringar från västvärlden och transfereringar från diasporan. Överföringar från utlandsmalier utgör cirka 2,3 % av landets BNP (ca 220 MUSD). I ett land där landets ekonomi i princip baserar sig på två produkter – guld och bomull, finns det all anledning att locka till sig investeringar för att försöka bygga upp en bas i ekonomin.

Mali är helt beroende av bistånd. 20 % av statsbudgeten kommer från bistånd. Sverige ger ansevärda bistånd till Mali årligen via direktstöd till staten och anses därför vara en modern biståndsgivare enligt Sidas representationskontor i Bamako. Via budgetstödet bidrar Sida till att utveckla statsapparaten förmåga att genomföra en långsiktig politik för att minska fattigdomen. EU's bistånd uppgår till 559 MEUR mellan åren 2008-2012 och Mali är tillsammans med Ghana och Senegal det land som får mest i hela regionen. Guldgruvorna genererar visserligen två miljarder kronor i intäkter per år (vilket motsvarar 70 % av exporten) och lockar till sig utländska företag (däribland svenska *Atlas Copco*), men bomullsproduktionen går på knäna på grund av fallande världsmarknadspris och hård konkurrens från öst. Huvudstaden Bamako är som en stor by med bristfällig infrastruktur. Hälften av vägarna är asfalterade med öppna avloppsledning utmed vägarna. Det finns tendenser till begynnande struktur i staden, dvs. uppdelning av området med kontor resp. bostäder, men fortfarande är denna utveckling svag.

UTRIKESHANDEL: Kineser tar marknadsandelar men Sydafrika är största exportmarknad

En av de första sakerna som slår en när man åker runt i Bamako är den enorma massan nya kinesiska mopeder (av märket *KTM* precis som den österrikiska motorcykelfabrikanten) som trängs i staden. För en malier är valet inte svårt mellan en kinesisk moped jämfört med en japansk konkurrent som kostar det femdubbla. Kineserna tar större och större marknadsandelar både vad gäller import och export, och dominerar totalt byggindustrin i landet. Cirka 1500 kineser bor i Mali och driver sammanlagt 300-400 företag, varav många inom byggnation och konstruktion. Enligt den nybildade investeringsagenturen *API* så registrerades ca 80 nya kinesiska företag i fjol. Den kinesiska exporten till Mali ökar med cirka 50 % per år och Kina är idag Malis tredje största importpartner och beräknas bli den största inom kort. Dessa siffror ger en indikation på kinesernas frammarsch på den afrikanska

kontinenten. Det är också just kineserna som kommer att bygga den tredje bron över Nigerfloden som binder samman Bamakos södra och norra del. Afrikanska utvecklingsbankens chef berättar att bilden om att kineserna tar med sig straffångar för sina byggprojekt inte alltid stämmer. I Mali kommer kineserna främst med ingenjörer och projektledare och låter sen arbetare från Mali göra markarbetet. Huruvida kunskapsöverföring ges av kineserna till lokalbefolkningen är dock en annan fråga.

Ser man till den totala utrikeshandeln så är Sydafrika den enskilt största handelspartnern till Mali. Mer än 70 % av Malis export går till Sydafrika. Nästan all export är dock guld. Senegal är också en viktig handelspartner med cirka 8 % av all export. På importsidan så är emellertid EU-länderna den viktigaste handelspartnern för Mali.

SEKTORSANALYS: Guld är Malis trumfkort

Gruvsektorn

Guldgruvorna utgör mer än 80 % av den totala gruvsektorn i Mali och sammanlagt står den för mer än 70 % av exporten med en total årlig produktion på cirka 50 ton. Det finns också betydande reserver av diamanter, järn, bauxit och uran.

Jordbruket står för 70 % av alla arbetstillfällen i Mali. 30 % av landets BNP kommer från jordbruket. Bomull är den största enskilda exportprodukten och representerar cirka 10-15 % av Malis export. Mali är världens elfte största bomullsexportör. Köttproduktion är också en viktig näring som står för cirka 4 % av exporten. Övriga exportprodukter är mango, ris, vete, vanilj, tomater och jordnötter. Utmaningen är den ökande bristen på vatten till följd av klimatförändringar och torka.

Turism

Mali attraherar cirka 250 – 300 000 turister per år. De flesta reser ifrån Frankrike, Italien, Belgien och Tyskland. Turisterna besöker främst den forna transahariska handelsstaden Timbuktu. Mali lockar turister med sitt historiska arv, äventyrsresor i Sahara och spännande arkitektur.

POLITISK SITUATION: Lugn med orosmoment i norr

President *Touré* har suttit vid makten i tio år. Hans andra och enligt konstitutionen sista mandatperiod löper ut 2012. Det spekuleras i media huruvida han kommer att göra påtryckningar för att ändra konstitutionen och därigenom kunna sitta ytterligare en mandatperiod. En sådan politisk manöver skulle enligt källor dock försvåra Mali att bibehålla sin position som biståndsland från västvärlden och bara skapa problem. Men samtidigt har presidenten lyckats hålla landet politiskt stabilt under hela sin period som president. Detta gör landet till ett lyckat undantag i regionen. Under senaste året dras Mali emellertid med oroligheter i de norra delarna av landet till följd av *Al-Qaida Maghrebs* intrång och samarbete med lokala banditer. Ett flertal kidnappningar och ett fåtal dödsfall av västerländska turister har rapporterats och skapat spänningar i detta annars mycket lugna land. Det är också i de norra delarna som Malis trumfkort guldgruvorna och turistattraktionen Timbuktu finns. Timbuktu lockar varje år många av de 280 000 turister som besöker Mali.

STATSFINANSER: Inflationen tillbaka på rimlig nivå och intäkter från privatiseringar

Inflationen har fortsatt att sjunka och ligger idag på cirka 2,7 %. Detta ska jämföras med 2008 då inflationen var uppe i 9,2 % på grund av ökade livsmedelspriser och råvarupriser från år 2007 till 2008. År 2007 var inflationen endast 1,4 %. Vissa åtgärder har vidtagits av den maliska regeringen för att dämpa inflationen, exempelvis momsbefrielse på ris.

Utrikesbalansen har förbättrats och handelsunderskottet har halverats till 2,7 % av BNP. Främsta orsaken är det stigande guldpriset samt att priserna på mat och olja har minskat under 2009. Samtidigt har intäkterna från turismen minskat.

Statskassan ligger på 445 miljarder FCFA och har gått upp med 40 % jämfört med 2008. Orsaken är att direktinvesteringarna har ökat samt intäkter från privatiseringen av telekombolaget SOTELMA. 51 % av aktierna i bolaget såldes till det marockanska Maroc Telecom och gav 180 miljarder FCFA till den maliska kassan. Betalningsbalansen ligger på cirka 150 miljarder FCFA.

AFFÄRSKLIMAT: Informell ekonomi och korruption

Enligt ekonomiska experter så är 80 % av Malis ekonomi fortfarande informell, vilket får till följd att ekonomin svår att mäta och att staten förlorar värdefulla skatteintäkter.

Det finns en trög rörlighet i allt som har att göra med statliga departement och institutioner.

Världsbankens *Doing business* rankar landet på 156 plats år 2010 jämfört med 162 plats 2009.

Det är framför allt problematiskt att skaffa olika typer av tillstånd och stämplat från myndigheter samt svårigheter att importera. Att komma igenom den maliska tullen beräknas ta cirka 37 dagar. Korruptionen ska enligt källor på EU-kommissionen i Bamako vara värre än i grannländer som t.ex. Senegal.